

Justiits- ja digiministri määruse „Ettevõtlus- ja infotehnoloogiaministri 16. detsembri 2022. a määruse nr 101 „Eesti infoturbestandard“ muutmine“

SELETUSKIRI

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Eelnõuga ajakohastatakse lähtuvalt uutest ohtudest ja riskidest ning võttes arvesse uusi kaitsemeetmeid Eesti infoturbestandardit (edaspidi *E-ITS*). E-ITS-i siht on arendada ning edendada Eesti avaliku sektori asutuste ja oluliste teenusepakkujatest ettevõtjate infoturvet. E-ITS-i kui infoturbe alus on mõeldud küberturvalisuse seaduse § 3 lõikes 1 ja 4 nimetatud juriidilisele isikule, riigi- või kohaliku omavalitsuse asutusele, hallatavale asutusele, riigitulundusasutusele, avalik-õiguslikule juriidilisele isikule või selle struktuuriüksusele (edaspidi koos ka *organisatsioon*), mis ei soovi kasutada samaväärseid rahvusvahelisi või Eesti standardeid.

1.2. Eelnõu ettevalmistaja

Eelnõu ja seletuskirja pani kokku Riigi Infosüsteemi Ameti (edaspidi *RIA*) ettepanekute alusel Justiits- ja Digiministeeriumi riikliku küberturvalisuse talitus (riiklikkyber@justdigi.ee). Eelnõu on keeletoimetanud sama ministeeriumi õigusloome korralduse talituse toimetaja Inge Mehide (inge.mehide@justdigi.ee). Eelnõu lisadele ei ole tehtud hea õigusloome ja normitehnika eeskirja nõuetele vastavuse hindamist.

1.3. Märkused

Eelnõu ei ole seotud ühegi muu menetluses oleva eelnõuga.

2. Määruse eesmärk

Määrusega muudetakse ettevõtlus- ja infotehnoloogiaministri 16. detsembri 2022. a määrust nr 101 „Eesti infoturbestandard“ (RT I, 30.01.2024, 7, edaspidi *määrus nr 101*).

3. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb kahest paragrahvist.

Eelnõu § 1 sisaldab määruse nr 101 muudatusi.

Eelnõu § 1 punktiga 1 muudetakse määruse nr 101 lõike 3 punkti 3, asendades sõna „auditeerimisjuhend“ sõnaga „auditeerimiseeskiri“. Muudatusettepaneku tegi RIA. Ettepaneku põhjenduse kohaselt vastab liitsõnaosa „eeskiri“ paremini lisa sisule ja eesmärgile, kuivõrd lisa adressaatidelt saadud tagasiside kohaselt viitab liitsõnaosa „juhend“ pigem soovituslikkusele, kuid „eeskiri“ viitab selgemini kohustuslikkusele.

Punktiga 2 asendatakse määruse nr 101 lisad uuendatud sõnastusega lisadega. Määruse nr 101 lõike 3 kohaselt koosneb E-ITS kolmest osast:

- 1) nõuded infoturbe halduse süsteemile – lisa 1;
- 2) etalonturbe kataloog – lisa 2;
- 3) auditeerimiseeskiri – lisa 3.

Seega on lisade asendamise puhul tegemist E-ITS-i muutmisega.

Lisas 1 „Nõuded infoturbe halduse süsteemile“ tehakse järgmised muudatused.

- 10.2.3. Sõltumatu läbivaatuse elluviijaks on infoturvapoliitika kohaselt kas siseaudiitor, siseaudiitori rollitäitja (näiteks välisaudiitor) või käsitusala suhtes asjakohase pädevusega sõltumatu töötaja. Sõltumatul läbivaatusel välditakse kontrollija ja rakendaja rollide huvikonflikti.
- 10.2.5. Läbivaatuste tulemused ja ettepanekud dokumenteeritakse täiustamise ja jälgitavuse eesmärgil. Tulemusi arvestatakse organisatsiooni protsesside täiustamisel.

Lisas 2 „Etalonturbe kataloogi“ muudetakse või täiendatakse lähtuvalt küberturvalisuse valdkonnas toimunud muudatustest ja praktikast, uutest ohtudest, samuti arvestades rakendamisel saadud tagasisidet. Nii näiteks täiendatakse mõne meetme osas teavet, kaasajastatakse sõnastust või muudetakse elutsükli.

Lisas 3 „Auditeerimiseeskirjaga“ täpsustatakse auditi läbiviimise eeldusi ja korda, samuti audiitori tegevusi auditi läbiviimisel.

Eelnõu §-s 2 nähakse ette määruse jõustumine 1. septembril 2025. (vt ka punkt 8)

4. Eelnõu terminoloogia

Eelnõus ei kasutata uusi mõisteid ega termineid.

5. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. detsembri 2022. aasta direktiivi (EL) 2022/2555 (mis käsitleb meetmeid, millega tagada küberturvalisuse ühtlaselt kõrge tase kogu liidus, ja millega muudetakse määrust (EL) nr 910/2014 ja direktiivi (EL) 2018/1972 ning tunnistatakse kehtetuks direktiiv (EL) 2016/1148 (küberturvalisuse 2. direktiiv)) artikli 21 lõigete 1 ja 2.

6. Määruse mõjud

Eelnõukohane määrus mõjutab infotehnoloogia ja infoühiskonna mõjuvaldkonda.

6.1. Lisas 1 ja lisas 2 tehtavad muudatused

Eelnõukohased muudatused võtavad arvesse infotehnoloogia arengut ning küberturvalisuse valdkonnas aset leidnud sündmusi (näiteks küberrünnete trende, ohuhinnanguid ja julgeolekuolukorda).

6.1.1. Mõju valdkond: mõju küberkeskkonnale ja küberhügieen (infotehnoloogia ja infoühiskonna mõjuvaldkond)

Mõju sihtrühm: organisatsioonid

Muudatus toetab organisatsioonide andme- ja küberturvet ning organisatsioonide töötajate infotehnoloogiategemisi, sest kirjeldatakse küberkeskkonnas esinevaid ohte ning võimalikke meetmeid nende neutraliseerimiseks või esinemise tõenäosuse vähendamiseks.

Avalduv mõju ja mõju olulisus

Eelnõukohase määrusega ei kohustata organisatsioone vahetult kasutusele võtma uusi meetmeid või tehnilisi lahendusi, vaid tegevused toimuvad jooksvalt ning lähtudes organisatsiooni äriprotsessidest, vajadustest ning võrgu- ja infosüsteemi arhitektuurist.

Järeldus mõju olulisuse kohta: mõju on väike, sest organisatsioonide haldus- ja töökoormus ei muutu.

6.2. Lisas 3 tehtavad muudatused

Eelnõukohane muudatus võtab arvesse organisatsioonidele võrgu- ja infosüsteemide auditeerimise teenust osutavate audiitorite ettepanekuid teha auditit efektiivsemalt.

6.2.1. Mõju valdkond: mõju küberkeskkonnale ja küberhügieen (infotehnoloogia ja infoühiskonna mõjuvaldkond)

Mõju sihtrühm: organisatsioonid ning neile võrgu- ja infosüsteemide auditeerimise teenust osutavad audiitorid

Avalduv mõju ja mõju olulisus

Muudatusega täpsustatakse auditi tegemise põhimõtteid, mis parandavad audiitori tööd auditeerimisel ja loovad organisatsioonile parema ülevaate auditi sisust.

Järeldus mõju olulisuse kohta: mõju on väike, sest audiitorite ning organisatsioonide haldus- ja töökoormus ei muutu.

7. Määruse rakendamisega seotud riigi ja kohaliku omavalitsuse tegevused, eeldatavad kulud ja tulud

Eelnõu määrusena jõustumine ei eelda riigi ja kohaliku omavalitsuse asutustelt lisatoiminguid võrreldes määruse nr 101 kehtiva versiooniga. Seega ei kaasne eelnõu määrusena jõustumise korral riigieelarvele ega kohaliku omavalitsuse üksuste eelarvele lisakulu ega -tulu.

8. Määruse jõustumine

Eelnõukohane määrus on kavandatud jõustuma 1. septembril. 2025. Jõustumise kuupäeva valimisel arvestati kiire vajadusega kehtestada uuendatud nõuded, samuti Riigi Infosüsteemi valmisolekuga ka E-ITS rakendamiseks vajaliku toetava teabe avaldamiseks oma veebilehel (<https://eits.ria.ee/>).

9. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitati eelnõude infosüsteemi kaudu kooskõlastamiseks ministeeriumitele ja Riigikantseleile ning Linnade ja Valdade Liidule. Eelnõu saadeti arvamuse avaldamiseks Riigi Infosüsteemi Ametile, Andmekaitse Inspeksioonile, Registrate ja Infosüsteemide Keskusele, Riigi Info- ja Kommunikatsioonitehnoloogia Keskusele ning Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liidule.

Märkusi esitasid Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, Rahandusministeerium, Siseministeerium, Sotsiaalministeerium ning Registrate ja Infosüsteemide Keskus.